

ΤΟ ΨΩΜΙ

Το ψωμί στους διάφορους τομείς της τέχνης

Παγκόσμια ημέρα άρτου 16 Οκτωβρίου

Το Ψωμί στη Ζωγραφική

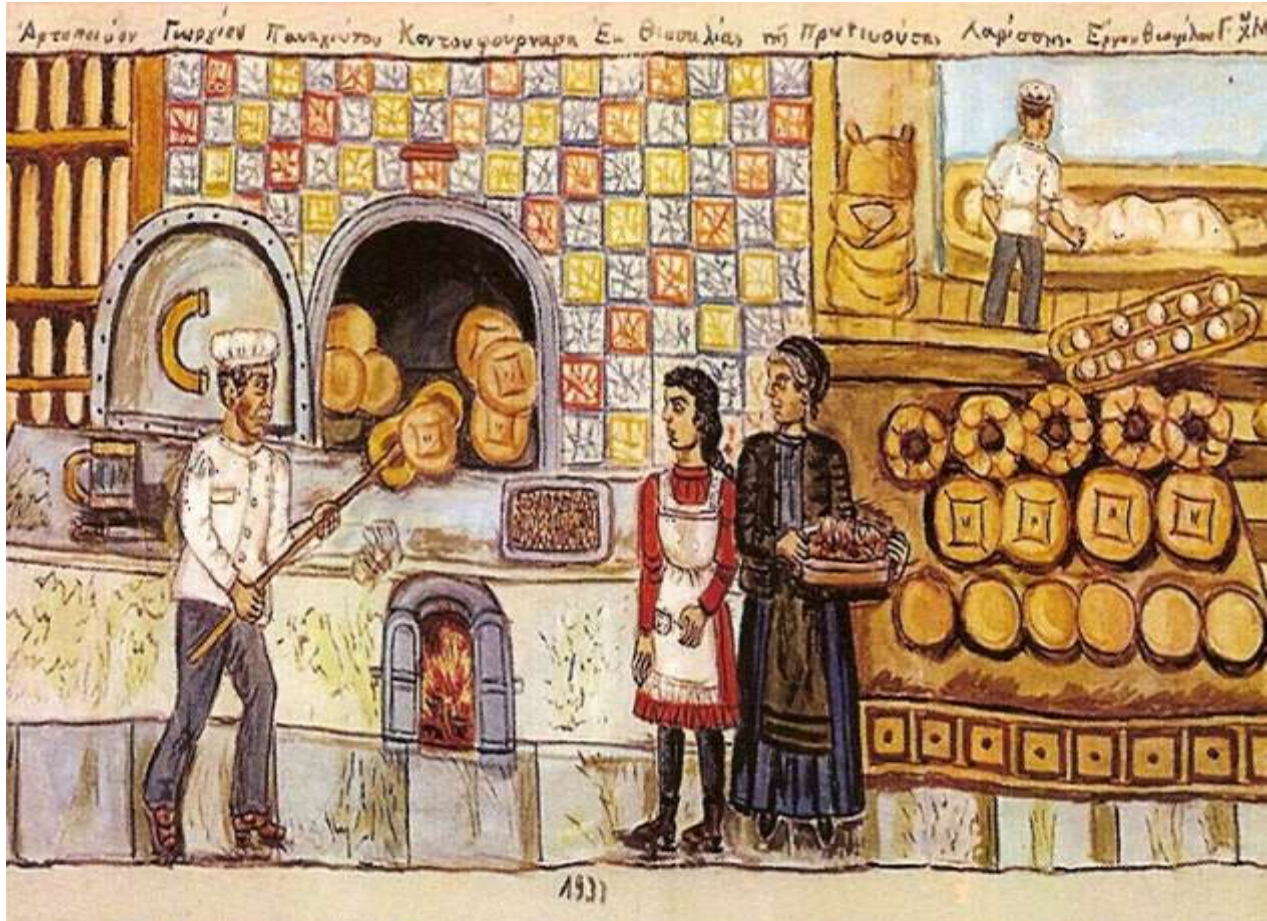
Σαλβαδόρ Νταλί
«Καλάθι με ψωμί» 1926

Το «Καλάθι με ψωμί» είναι ένας πίνακας του Ισπανού σουρεαλιστή ζωγράφου Σαλβαδόρ Νταλί. Ο πίνακας απεικονίζει τέσσερα κομμάτια ψωμιού με βούτυρο μέσα σε ένα καλάθι. Το ένα χωρίζεται από τα άλλα και είναι μισοφαγωμένο. Το καλάθι βρίσκεται πάνω σε ένα λευκό πανί. Ο πίνακας βρίσκεται στο Μουσείο Σαλβαδόρ Νταλί, Αγία Πετρούπολη, Φλόριντα (ΗΠΑ). Είναι ένας από τους πρώτους από τους πολλούς πίνακες με ψωμί του Νταλί.

Ζαν-Φρανσουά Μιλέ
«Οι σταχωμαζόχτρες» 1857

«Οι σταχωμαζόχτρες» είναι μία ελαιογραφία του Ζαν-Φρανσουά Μιλέ. Απεικονίζει τρεις αγρότισσες να σταχυολογούν ένα χωράφι με αδέσποτα κοτσάνια σίτου μετά τη συγκομιδή. Ο πίνακας είναι διάσημος γιατί ενώ απεικονίζει με συμπαθητικό τρόπο τις κατώτερες τάξεις της αγροτικής κοινωνίας, έτυχε κακής υποδοχής από τις Γαλλικές ανώτερες τάξεις. Ο πίνακας αυτός βρίσκεται στο Musée d'Orsay, Παρίσι.

Θεόφιλος Χατζημιχαήλ
«Μέγα Αρτοποιεῖον» 1933

Στο ἔργο «Μέγα Αρτοποιεῖον» του μεγάλου καλλιτέχνη Θεόφилου Χατζημιχαήλ απεικονίζεται ἓνα παραδοσιακό αρτοποιεῖο της δεκαετίας του '30 κάπου στη Θεσσαλία. Με ιδιαίτερη προσοχή στη λεπτομέρεια ο ζωγράφος παρουσιάζει τον εσωτερικό χώρο ενός αρτοποιείου της εποχής, καθώς και τον φούρναρη να εξυπηρετεῖ δύο πελάτες και τον βοηθό του στο βάθος. Το ἔργο αυτό βρίσκεται στο Μουσείο Θεόφилου, Μυτιλήνη.

Το Ψωμί στη Μουσική

«Άπονη ζωή»

Άπονη ζωή
μας πέταξες στου δρόμου την άκρη
μας αδίκησες
Ούτε μια στιγμή
δεν είπες να μας διώξεις το δάκρυ
μας κυνήγησες
Το κρίμα μας βαρύ
μας γέννησες φτωχούς
με την καρδιά πικρή
γεμάτη στεναγμούς

Άπονη ζωή
δεν θέλαμε παλάτια κι αστέρια
να μας χάριζες
Μια μπουκιά ψωμί
για μας τα ορφανά περιστέρια
ας χαλάλιζες
Μας έδειρε ο βοριάς
μας ήπιε η βροχή
το αίμα της καρδιάς
γιατί είμαστε φτωχοί

Μουσική και Στίχοι: Διονύσης Σαββόπουλος

Τραγούδι: Σωτηρία Μπέλλου και Διονύσης Σαββόπουλος

«Μα το ψωμί μου είναι γλυκό»

Τον πρώτο χρόνο φάμπρικα
τον άλλον στα ψυγεία
χωρίς να θέλω βρέθηκα
μες στα μηχανουργεία

Μα το ψωμί μου είναι γλυκό
και το κρασί ζαλίζει
τώρα που έ- τώρα που έμαθα κι εγώ
η ρόδα πως γυρίζει

Την πρώτη μέρα γέλασες
την άλλη μου μιλούσες
χωρίς να ξέρω έπαιρνα
το δρόμο που γυρνούσες

Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης
Στίχοι: Μάνος Ελευθερίου
Τραγούδι: Αντώνης Καλογιάννης

«Το ψωμί είναι στο τραπέζι»

Το ψωμί είναι στο τραπέζι
το νερό είναι στο σταμνί
το σταμνί στο σκαλοπάτι
δώσε του ληστή να πει

Το ψωμί είναι στο τραπέζι
το νερό είναι στο σταμνί
το σταμνί στο σκαλοπάτι
δώσε του Χριστού να πει

Δώσε μάνα του διαβάτη
του Χριστού και του ληστή
δώσε μάνα να χορτάσει
δωσ' του αγάπη μου να πει

«Το ψωμί»

Καλόδεχτο το φόρτωμα, που θα 'ρθει από το μύλο,
πρωτόσταλτο, πρωτάλεστο, πρώτη χαρά της σκάφης.

Ζυμώνουν τ' ανασκουμπωτά της πρωτονύφης χέρια
και πλάθουν τα πρωτόπλαστα ψωμιά με τις παλάμες
μες στην καλοπελεκητή πινακωτή προικιά της.

Το φούρνο καίει τεχνίτισσα, στο φούρνο η γριά κυρούλα,
ξανανιωμένη, αφήνοντας τη συντροφιά της ρόκας.

Ω! βραδινό συμμάζεμα στο σπιτικό κατώφλι,
καρτέρεμα ανυπόμονο του πυρωμένου φούρνου!
Κι ω μέθυσμα απ' τη μυρωδιά πρώτου ψωμιού, που αχνίζει.
Κομμένο από το γέροντα παππού χωρίς μαχαίρι
και μοιρασμένο στα παιδιά, στις νύφες και στ' αγγόνια!

Και συ θυσία των ταπεινών στη θεία την καλοσύνη,
σημαδεμένο ανάμεσα με του σταυρού τη βούλα,
καλοπλασμένο πρόσφορο, της εκκλησιάς μεράδι,
που θα κοπείς την Κυριακή μες στ' αργυρό αρτοφόρι
και στ' άγιο δισκοπότηρο με το κρασί θα σμίξεις!

Γεώργιος Δροσίνης

«Το ψωμί»

Ένα τεράστιο καρβέλι, μια πελώρια φραντζόλα ζεστό
ψωμί είχε πέσει στο δρόμο από τον ουρανό
ένα παιδί με πράσινο κοντό βρακάκι και με μαχαίρι
έκοβε και μοίραζε στον κόσμο γύρω
όμως και μια μικρή, ένας μικρός άσπρος άγγελος κι αυτή
μ' ένα μαχαίρι έκοβε και μοίραζε κομμάτια γνήσιο ουρανό
κι όλοι τώρα τρέχαν σ' αυτή, λίγοι πηγαίναν στο ψωμί,
όλοι τρέχανε στον μικρόν άγγελο που μοίραζε ουρανό
Ας μη το κρύβουμε! Διψάμε για ουρανό!

Μίλτος Σαχτούρης

«Ο κύκλος του ψωμιού»

Να σας πωσ γίνεται και στον κόσμο δίνεται
απ' τον σπόρο το σιταράκι, το γλυκό-γλυκό ψωμάκι:
Πρώτα-πρώτα οι γεωργοί, σαν οργώσουνε τη γη
μες τη χούφτα σπόρο παίρνουν και στη γη κάτω τον σπέρνουν.
Τον καλό τον θεριστή, τραγουδώντας γελαστοί
με δρεπάνια που γυαλίζουν στάχια ολόχρυσά θερίζουν.
Και στ' αλώνι θα στρωθεί, θα τριφτεί, θα πατηθεί
κι ύστερα το καθαρίζουν, πιάνουνε και το λιχνίζουν.
Κι από κει θα φορτωθεί και στο μύλο θ' αλεστεί
κι η μυλόπετρα γυρίζει, άσπρο αλεύρι μας χαρίζει.
Σαν το παίρνει με χαρά η καλή νοικοκυρά,
μες στη σκάφη τ'απιθώνει και ζυμώνει και ζυμώνει.
Κι όταν καλοζυμωθεί, πάει στο φούρνο να ψηθεί,
με το φτυάρι μια του δίνουν, μέσα να ψηθεί τ' αφήνουν.
Κι όταν βγει λαχταριστό, ροδοκόκκινο, ζεστό
τρώει-τρώει το παιδάκι το γλυκό-γλυκό ψωμάκι.

Χάρης Σακελλαρίου

Ψωμί και Παροιμίες

Παροιμίες

- Εμείς ψωμί δεν έχουμε κι η γάτα πίτα σέρνει.
- Η βιάση ψήνει το ψωμί, μα δεν το καλοψήνει.
 - Λίγα είναι τα ψωμιά του.
- 'Όταν κοιμάται ο γιόκας μου ψωμί δε μας γυρεύει.
 - Το έδωσε για ένα κομμάτι ψωμί.
 - Φάγαμε μαζί ψωμί και αλάτι.
 - Ψωμί δεν είχαμε, τυρί μας ήρθε.
- 'Όποιος βαριέται να ζυμώσει, δέκα μέρες κοσκινίζει.
- Ο λόγος σου με χόρτασε και το ψωμί σου φάτο.
 - Δεν έχει ψωμί να φάει.
 - Τα φάγε τα ψωμιά του.
- 'Όποιος πεινάει καρβέλια ονειρεύεται.

Μελίνα Σιδέρη Α2

